

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
неопублікованими документами та інтернет-ресурсами
за січень 2014 року)

22 січня відзначено День Соборності та Свободи України. Центром урочистостей з цієї нагоди став Київ. Так, біля пам'ятників Т. Шевченку та М. Грушевському пройшли мітинги, в яких взяли участь державні діячі, громадськість столиці. Урочисте зібрання відбулося в Національній опері України. Різноманітні заходи було організовано також в областях України: традиційне міжобласне свято „Збруч – ріка єднання” – у Підволочиську Тернопільської області та у Волочиську Хмельницької області; виставку унікальних документів із фондів державних архівів Києва та Львова – у Державному архіві Рівненської області; виставку документів, сформованих працівниками Державного архіву області, – у Полтаві; експозицію книжок та періодичних видань „Цілість землі рідної і народу” та день інформації „Соборна Україна: від ідеї до життя” – у Кримській республіканській науковій бібліотеці імені І. Я. Франка у Сімферополі та ін.

Указом Президента України з нагоди Дня Соборності та Свободи України нагороджено, зокрема, орденом „За заслуги” III ступеня – Л. Кадирову – артистку-провідного майстра сцени Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка; орденом княгині Ольги III ступеня – Н. Малигіну – провідного майстра сцени Кримського академічного російського драматичного театру ім. М. Горького. Присвоєно почесні звання: „Народний художник України” – П. Сипняку – художникові-живописцю (Львів); „Заслужений артист України” – О. Вілкову – акторові Київського академічного театру на Липках, Г. Горностай – артистці Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України, В. Макаровському – артистові Заслуженого академічного Ансамблю пісні і танцю Збройних Сил України, Н. Паницькій – актрисі Харківського академічного російського драматичного театру ім. О. С. Пушкіна,

В. Солом'янчуку – концертмейстерові, артисту Академічного симфонічного оркестру Запорізької обласної філармонії; „Заслужений діяч мистецтв України” – В. Волкомору – старшому викладачеві кафедри Київського національного університету культури і мистецтв, М. Комаровій – художньому керівникові та головному хормейстеру ансамблю пісні і танцю „Легенда” Луганської обласної філармонії, Г. Савчук – керівникові хору, доценту Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Ю. Чекову – помічникові художнього керівника Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької (Львів); „Заслужений мастер народної творчості” – В. Міленко – майстрові декоративного розпису, художнику центру народного мистецтва „Петриківка” (Дніпропетровська область), М. Ярошку – майстрові-керамісту, члену обласного народного клубу „Лівша” Луганського обласного центру народної творчості; „Заслужений працівник культури України” – В. Грачову – поетові, письменнику (Автономна Республіка Крим), С. Савчуку – керівникові ансамблю народного танцю Волинського державного училища культури і мистецтв імені І. Ф. Стравінського та іншим.

29 січня вшановано пам'ять Героїв Крут. У Києві, на Аскольдовій могилі, відбулося урочисте зібрання представників влади та громадськості. У Київському міському будинку вчителя пройшов поетичний марафон, на якому виступили молоді поети. А у Чернігові було презентовано унікальне видання „Бій під Крутами у національній пам'яті”, підготовлене Українським інститутом національної пам'яті.

10 січня виповнилося 80 років від дня народження політичного і державного діяча, першого всенародно обраного Президента України Л. Кравчука, яке згідно з Постановою Верховної Ради України відзначалося на державному рівні. Так, у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі „Мистецький арсенал” відбулося урочисте відкриття фотовиставки „Леонід Кравчук: 80 років з Україною”, а у Національній опері України проведено урочистий вечір. У Національній бібліотеці України ім. В. Вернадського спільно з Державною архівною службою підготовлено експозицію архівних документів, фотоматеріалів, книжкових видань і музейних експонатів із фондів центральних та обласних державних архівів, Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського та приватних колекцій.

Триває підготовка *до відзначення 200-річчя з дня народження Т. Шевченка*. Про святкування знаменної дати йшлося 30 січня під час засіданні колегії Міністерства культури України, на якому окремо розглядалося питання: «Про виконання Указу Президента України „Про додаткові заходи з

підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка”». Доповідачі у своїх виступах коротко підсумували виконану роботу, зокрема, особливу увагу було приділено проведенню ремонтно-реставраційних робіт на об’єктах, пов’язаних з життям і творчістю відомого українського поета і художника, а також обговорили основні заходи з відзначення ювілею у 2014 році в Україні та за кордоном. Також на засіданні колегії розглянуто такі питання: „Про затвердження Тематичного плану науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт Міністерства культури України на 2014 рік” та „Про підсумки виконання завдань, визначених законами, актами вищих органів влади за IV квартал 2013 року”.

Також підготовці до майбутнього ювілею було присвячено круглий стіл „Т. Шевченко і сучасність”, який зібрав у Будинку письменників керівників департаменту культури Київської міськдержадміністрації, членів Національної спілки письменників України та громадських діячів. А у Донецькій обласній філармонії ім. С. Прокоф’єва пройшло урочисте зібрання з нагоди відкриття Року Т. Шевченка у цій області.

У Чернівцях побачило світ раритетне нотне видання „Лісенна Шевченкіана”, яке випустило на замовлення Держкомтелерадіо за програмою „Українська книга” видавництво „Букрек”. Книжка нараховує понад 300 сторінок, на яких видрукувано не лише ноти мелодій до відомих віршів поета, а й уміщено фотопортрети і короткі біографічні дані про українських композиторів, які впродовж останніх двох століть переклали на музику слова Т. Шевченка. Нотне видання розраховане на учнів музичних шкіл, студентів консерваторій, викладачів, широкого кола музичних діячів. В Автономній Республіці Крим вийшов друком журнал „Крим” із творами Т. Шевченка російською, українською та кримськотатарською мовами. Тритомне видання надійде в усі бібліотеки автономії, а також буде представлене у Києві. На Херсонщині за ініціативою членів обласної організації Національної спілки письменників України та облдержадміністрації підготовлено до друку видання „Шевченкіана Херсонщини”, до якого включено і дослідження творчості Т. Шевченка, що виходили з-під пера місцевих літературознавців, починаючи з кінця позаминулого століття, і присвячену йому прозу та поезію сучасних херсонських авторів – загалом близько півсотні творів. Додатком до видання з популярної серії „Літературні скарби Херсонщини” стане каталог усіх пам’ятників Т. Шевченку, зведених в містах та селах області. Книжка вийде друком у березні нинішнього року. А у Полтаві презентовано електронний макет книги „Тарас Шевченко і Полтавщина”, яка незабаром вийде друком в одному з місцевих видавництв. На презентації виступив керівник комунального

підрозділу „Науково-редакційний підрозділ – центр по дослідженню історії Полтавщини” О. Білоусько, який у співавторстві із заступником керівника Державного архіву Полтавської області Т. Пустовітом підготував це 400-сторінкове видання. Книжка „Тарас Шевченко і Полтавщина” містить понад тисячу кольорових ілюстрацій – картин і малюнків, створених Т. Шевченком на Полтавщині, його ілюстрації до художніх творів, замальовки тощо.

Також на Полтавщині представлено полотно з вишитими на ньому обрисами області та портретом Т. Шевченка. Основними компонентами шевченківської мапи стануть вишиті на ній назви населених пунктів Полтавщини, де свого часу побував Т. Шевченко, а також ті, в яких встановлено названі на його честь пам’ятники або пам’ятні знаки.

До 150-річчя з дня народження українського письменника М. Коцюбинського, яке відзначатиметься 17 вересня 2014 року, у Вінниці з ініціативи міської влади встановлено 50 рекламних щитів з цитатами та короткими фрагментами з творів письменника, які супроводжуються його портретами, фотографіями обкладинок книжок або афіш кінофільмів, відібраних працівниками музею-садиби М. Коцюбинського.

Ряд заходів проведено до 175-річчя від дня народження українського етнографа, фольклориста, громадського діяча, автора слів Гімну України П. Чубинського. Зокрема, у столиці, у концертній залі „Київпроект” за сприяння Міністерства культури України та Національної історичної бібліотеки України відбувся літературно-мистецький вечір.

А у м. Калинівка на Вінниччині пройшло VI Всеукраїнське літературно-мистецьке свято сатири і гумору ім. С. Руданського, приурочене до 180-річчя від дня народження українського поета-гумориста. На нього приїхало майже 20 тисяч гостей з усієї України. Головною подією свята стало відкриття на центральній площі міста пам’ятника поету. Автор монумента – скульптор П. Антип.

З нагоди 79-ї річниці від дня народження В. Симоненка до с. Біївці Лубенського району Полтавської області – малої батьківщини українського поета – за давньою традицією 8 січня з’їхалися шанувальники творчості свого земляка, які взяли участь у традиційному районному літературно-мистецькому святі „Виростеш ти, сину...”. Цього року на подвір’ї батьківського обійстя поета зібралися літератори Лубенського краю, представники органів влади області й району, учнівська молодь, громадськість села, представники ЗМІ. У хаті поета місцеві літератори читали вірші В. Симоненка. Продовжилися літературно-мистецькі урочистості у Тарандинцівській ЗОШ I–III ступенів ім. В. А. Симоненка, де звучали спогади про життєвий і творчий шлях поета, його

вірші, а також відбулося традиційне щорічне вручення літературно-мистецької премії ім. В. Симоненка. У номінації „Література і публіцистика” перемогу здобула письменниця Р. Плотникова за книгу поезій „Без фіранок”, а у номінації „Мистецтво і монументальна скульптура” – В. Семенюта за цикл полотен з краєвидами Лубенського краю. Вшанували В. Симоненка і на Черкащині, з якою пов’язаний його творчий шлях. Зокрема, у Черкаському академічному обласному музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка пройшов вечір пам’яті, на якому було відзначено лауреатів всеукраїнської та обласної премій ім. В. Симоненка. Всеукраїнської премії у номінації „Найкраща перша поетична збірка” удостоєно поетесу О. Железняк із Черкас за збірку віршів „Шукаючи ключі до світу”, а у номінації „Накращий художній твір” – прозаїка і журналіста із Києва О. Климчука. Лауреатом обласної премії ім. В. Симоненка за 2013-й рік став заслужений працівник культури України, член Національної спілки кінематографістів України Ю. Тупицький з Чорнобаївщини за твір „Далекий поклик любові”.

16 січня відбулося засідання Комітету з присудження Премії Кабінету Міністрів України імені Максима Рильського, якою відзначаються кращі літературні переклади українською мовою творів видатних зарубіжних авторів і переклади творів українських класиків та сучасних авторів мовами народів світу. Цьогорічним лауреатом став львівський філолог Р. Гамада за книги перекладів з перської мови, що вийшли у 2011 та 2012 роках у тернопільському видавництві „Богдан”: „Захоплюючі розповіді” Алі Сафі та „Бахтіяр-наме” („Повість про Бахтіяра”), відома також під назвою „Повість про десятьох візирів”.

14 січня у столичному Будинку вчителя відбулося вручення Премії ім. В. Стуса, заснованої Українською асоціацією незалежної творчої інтелігенції, яка щорічно присуджується українським авторам на ниві літературної діяльності, а також громадянам з активною позицією в українському культурному просторі. Премію отримали О. Положинський, Р. Лижичко та С. Вакарчук.

Лауреатів Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. братів Богдана та Левка Лепких було вшановано 22 січня у Тернопільському обласному художньому музеї. Серед них – О. Гончаренко, член Національної спілки письменників України, поет, прозаїк, публіцист (м. Мелітополь Запорізької області) – за багаторічну творчу діяльність і за книгу поезій „Катрени оголошених картин (навіяне живописом Івана Марчука)”; І. Дуда, директор обласного художнього музею, заслужений працівник культури (м. Тернопіль) – за творчі дослідження з українського мистецтвознавства та багаторічну краєзнавчу діяльність; Б. Тихий, заступник директора Державного

історико-архітектурного заповідника (м. Бережани) – за популяризацію творчості братів Богдана та Левка Лепких і особистий внесок у збереження історико-культурної спадщини.

Рядом урочистих заходів було відзначено 60-річчя утворення Черкаської області та 75-річчя утворення Сумської області.

ТЕАТРАЛЬНО-КОНЦЕРТНЕ ЖИТТЯ. До 200-річчя від дня народження *Т. Шевченка* у Волинському академічному обласному українському музично-драматичному театрі, який носить ім'я поета, відбулася прем'єра вистави „Хорунжий Назар Стодоля та його любовні поневіряння” за його п'єсою „Назар Стодоля” (виставу створено завдяки фінансовій підтримці благодійного фонду „Фонд Ігоря Палиці – Новий Луцьк” у рамках програми „Культура та духовність – головне багатство лучан”). У Першому українському театрі для дітей та юнацтва (Львів) увазі глядачів було запропоновано прем'єру вистави „Наш Тарас”. Урочисту концертну програму підготували художні колективи, ансамблі та солісти Житомирської обласної філармонії ім. С. Ріхтера. А у с. Моринці Звенигородського району Черкащини з концертом виступив лауреат численних фестивалів – Чоловічий гурт „Козацькі забави” з Києва.

У січні в Україні тривало проведення заходів до новорічно-різдвяних свят, відзначення яких розпочалося ще у грудні. Зокрема, на різних концертних майданчиках столиці діти та дорослі мали змогу переглянути новорічне 3D-шоу „Раджа – володар чаклунів” (за мотивами індійських казок) – у Національному центрі ділового та культурного співробітництва „Український дім”; новорічну шоу-виставу „Казка Діда Мороза” – у Київському палаці дітей та юнацтва; мюзикл-казку „Дванадцять місяців” С. Баневича та інші вистави – у Київському муніципальному академічному театрі опери та балету для дітей та юнацтва тощо.

З 23 по 26 січня у Дніпропетровську проходив XXI Всеукраїнський фестиваль духовних піснеспівів „Від Різдва до Різдва”, організаторами якого є Дніпропетровська єпархія УПЦ та Дніпропетровська міська рада. Цьогоріч на нього з'їхалося близько 80 хорових колективів з Дніпропетровська, Києва, Ялти, Одеси, Луганська, Харкова, Мелітополя Запорізької області, а також два колективи із-за кордону.

17 січня у Волинському академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка з ініціативи облради, облдержадміністрації, Луцької міської ради, Волинської ради церков та обласної організації Товариства Червоного Хреста України відбувся щорічний

Різдвяний благодійний телемарафон „Бог багатий милосердям” за участю церковних хорів релігійних організацій, що входять у склад ВРЦ. Мета заходу – зібрати кошти для дітей-сиріт та малозабезпечених верств населення.

У Київському академічному драматичному театрі на Подолі відбулася прем'єра вистави „Старомодна комедія” О. Арбузова, а в Київському академічному театрі юного глядача на Липках – „Сирена і Вікторія” О. Галіна.

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у Дніпропетровському академічному опери та балету – музичної казки „Попелюшка” за Ш. Перо; у Донецькому національному академічному українському музично-драматичному – „Леді та кларнет” М. Крістофера; у Сумському обласному академічному драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна – „Акомпаніатор” О. Галіна (до 75-річчя утворення Сумської області); у Львівському академічному театрі ім. Леся Курбаса – „Небезпечні зв'язки” за романом Ш. де Лакло.

У приміщенні Сумського театру для дітей та юнацтва відбулася презентація книги „Свідectво про життя”, яку написала актриса театру і кіно, Герой України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка А. Роговцева. Це вже третя книга у творчому доробку відомої актриси, уродженки міста Глухова. На презентації гостя розповіла про те, як виник задум твору. Присвятивши його своїй доньці, теж актрисі, А. Роговцева зосередилася на невідомій широкому загалу стороні життя – поза лаштунками і знімальними майданчиками.

Вечором у запорізькому Палаці культури „Дніпроспецсталь” відзначив чверть століття на сцені співак і композитор, заслужений працівник культури України, заслужений артист естрадного мистецтва України А. Сердюк.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО. У столичній галереї Національного історико-архітектурного музею „Київська фортеця” відбулися: відкриття виставки та церемонія нагородження переможців ІV Всеукраїнського фотоконкурсу „Благодійність крізь призму об'єктива”. Ініціювали акцію Український форум благодійників під патронатом Національної спілки фотохудожників України та за підтримки програми „Волонтери ООН”, фундації „Відкриті серця України” і компанії „ЕУ”. 40 кращих світлин, обрані з 550-ти робіт, що надійшли на конкурс з усіх куточків країни, увійдуть до пересувної експозиції. Організатори покажуть її у Верховній Раді України та в 10 регіонах країни.

Також у Києві протягом січня експонувалися виставки: у залах Центрального будинку художника – VI Всеукраїнська виставка-бієнале

історичного живопису „Україна від Трипілля до сьогодення в образах сучасних художників”, на якій було представлено 196 творів 121 автора з усіх регіонів України; у виставковій залі Національної академії мистецтв України – живописних творів народного художника України Л. Медвідя „Ремінісценції”, висунутих до участі в конкурсі на здобуття Національної премії імені Тараса Шевченка 2014 року; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – „Сонячний світ Ніни Сасенко” до ювілею заслуженого діяча мистецтв України Н. Сасенко; у Національному центрі української народної культури „Музей Івана Гончара” – ікон сімейної іконописної майстерні „Небо на землі” (Миколаїв); у Музеї сучасного мистецтва України – картин Н. Шиптуховської „Всесвіт – мій океан”; в PinchukArtCentre – робіт 20-ти номінантів Премії PinchukArtCentre-2013; в арт-центрі „Я-Гретера” – творів А. Крайневої та А. Григор’євої „Інша пора року, або Fairy Tale”; у „Щербенко Арт Центрі” – творів О. Лідаговського „Феміні”; у Центрі української культури та мистецтва – творів родини Лашко із Кам’янця-Подільського Хмельницької області „Поліфонія душ сімейного квартету”; у **галереях**: „Мистецька збірка” – творів українських художників-класиків різних поколінь „Winter Show”; „Я-Галерея” – творів А. Миронової „Дезорієнтири”; „Митець” – творів В. Кириченка „Київ з піднебесся”; „Карась” – „Камінь, Ножиці, Папір” Д. Галкіна з Дніпропетровська; „АВС-галереї” – „Чотири Я” мистецької родини Ясенєвих; Dumchuk Gallery – живопису Ю. Соломка „Без ГМО”.

З 22 січня у Львівській національній галереї мистецтв ім. Б. Г. Возницького експонувалася VI Міжнародна бієнале пастелі, що відбулась у 2013 році у місті Новий Сонч (Польща). Цьогорічна експозиція презентувала понад 250 робіт 233 авторів – учасників бієнале з різних країн світу. Серед них – 11 митців з України.

У Донецьку роботи авторів з понад 20 країн представила VI Міжнародна благодійна виставка сучасного мистецтва ART ACTION 2014 (трієнале графіки).

Роботи, створені під час III Міжнародного пленеру іконопису на Волині, проведеного минулого літа у с. Замлиння, демонструвалися у тернопільській галереї „Бункермуз”. Їх автори – понад двадцять польських і українських митців – християн східного та західного обрядів. У своїх роботах вони зобразили святих, народжених на Волинській землі, й тих, хто пов’язаний з нею. Роботи з попередніх пленерів експонувалися у більш ніж 20-ти прикордонних містах України та Польщі. Цьогорічного – у Луцьку та Львові.

Також у містах України було розгорнуто виставки: у Сумах – дерев'яних скульптур заслуженого майстра народної творчості України В. Шума до 60-річчя від дня його народження та 75-річчя утворення Сумської області, робіт Д. Безкостої „Мої п'ять пелюстків”; у Донецьку – робіт заслуженого художника України О. Скорих до 75-річчя від дня народження; у Львові – живопису П. Сипняка „Невигадані сюжети”, полотен Л. Пуханової „Ніколи не пізно мати щасливе дитинство”, фотографій у стилі „арт-ню” І. Чекачкова; у Тернополі – робіт заслуженого художника України Я. Омеляна; у Рівному – фоторобіт С. Бусленка „Палаючий січень”; у Дніпропетровську – робіт В. Мирошніченка; у Севастополі – робіт В. Бойченка „Живопис”; у Сімферополі – акварелей В. Даниленка, творів Е. Сейт-Аметової.

У Сімферополі до Дня Автономної Республіки Крим відбулося урочисте відкриття пам'ятного знака.

КІНОМИСТЕЦТВО. 28 січня у Синьому залі столичного Будинку кіно до 200-річчя від дня народження *Т. Шевченка та 50-річчя з дня виходу на екран музичного фільму „Наймичка”*, Національна спілка кінематографістів України спільно з Національною оперою України та Національним центром Олександра Довженка влаштували ювілейний перегляд цієї стрічки. Фільм знято за однойменною поемою Т. Шевченка та оперою М. Вериківського.

З нагоди 90-річчя від дня народження вірменського і українського кінорежисера, сценариста і художника, народного артиста УРСР, лауреата Державної премії України ім. Т. Шевченка С. Параджанова (1924-1990) у столичному Будинку кіно відбувся вечір „Сюрреалістичний Параджанов” у рамках якого презентовано книгу „Екранні світи Сергія Параджанова”, а також показано його фільм „Київські фрески” та документальну стрічку „Небезпечно вільна людина” Р. Ширмана. У Національній парламентській бібліотеці України підготовлено книжкову виставку „Жити-творити”. Вечір пам'яті С. Параджанова відбувся у харківському кінотеатрі „Боммер”. На ньому також було показано документальний фільм „Небезпечно вільна людина” Р. Ширмана та українську художню стрічку С. Параджанова „Тіні забутих предків”. Вечір пам'яті „Український всесвіт вірменського митця” пройшов у стінах Полтавського університету економіки і торгівлі. Захід відбувся у рамках виконання Комплексної програми сприяння розвитку громадянського суспільства та інформаційної сфери Полтавщини на 2013–2015 роки за підтримки Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва імені Олеса Гончара й Полтавської обласної вірменської громадської організації „Ванк”. У цьому навчальному закладі працювала й арт-виставка „Діалог із Параджановим”. Це –

міжнародний проект, який існує понад 10 років і встиг поєднати творчих людей Коста-Ріки, Грузії, Вірменії, Японії та України. Виставку, яка вже побувала у 17 регіонах України, привезла із Києва віце-президент вірменського товариства культурних зв'язків „АОКС”, куратор всеукраїнського проекту „Параджанов-арт” О. Оганесян.

На початку 2014 року побачила світ DVD-збірка „Амосов. Століття”, яку до 100-річчя від дня народження видатного українського кардіохірурга зі світовим ім'ям М. Амосова видав Національний центр Олександра Довженка на замовлення Державного агентства України з питань кіно. До збірки ввійшло три документальні стрічки про М. Амосова, створені з інтервалом в 20 років.

15 січня у столичному Будинку кіно відбулася прем'єра документального фільму „Денисія. Світи Володимира Денисенка”, присвяченого видатному українському режисерові, автор якої – О. Денисенко – син режисера. Крім цієї стрічки у січні побачили світ ще два фільми українських режисерів, створених із залученням державного фінансування – „Чи є життя на Марсі?” (режисер – В. Хмельницький) та „Креденс” (режисер і автор сценарію – В. Васянович).

У Дніпропетровську з 30 січня проходив Міжнародний фестиваль документального кіно „Міжнародна кіноасамблея на Дніпрі – 2014”, який спільно з дніпропетровським кінотеатром „Правда-кіно” проводив Центр православної культури „Лествиця”. Про участь у фестивалі заявили 28 кінорежисерів та 2 продюсери. У рамках кіноасамблеї відбулося засідання симпозіуму документалістів, презентовано аудіомедійний посібник для учнів, створений за підсумками минулорічного симпозіуму. Фільми кіноасамблеї, яка проходить до 2 лютого, можна буде також побачити у Нікополі й Орджонікідзе.

МУЗЕЙНА СПРАВА. В рамках заходів *до 200-річчя від дня народження Т. Шевченка* 9 січня у с. Мошни Черкаського району Черкаської області відбулася урочиста церемонія відкриття відреконструйованого музею Кобзаря. Він розташований у колишньому помешканні міщанина Нагановського, де під час своєї останньої подорожі в Україну в липні 1859 року Т. Шевченко провів кілька ночей після арешту у Прохорівці. Після проведення реставраційних робіт колишнє помешкання Нагановського нині має такий вигляд, яким воно було в середині XIX століття. В експозиції музею збережено унікальні фото, тексти спогадів, меблі й інші предмети побуту жителів селища у XIX столітті.

У закладах культури було розгорнуто художні виставки, присвячені Кобзареві, із музейних зібрань та приватних колекцій: гравюр XIX століття, в

тому числі з ілюстраціями творів Т. Шевченка, – у Російському центрі науки і культури у Києві; робіт графіка і живописця І. Їжакевича, відомого ілюстраціями до „Кобзаря”, – у столичному меморіальному будинку-музеї Т. Шевченка; „Образ Т. Шевченка у творчості видатних художників” (з колекції Національного музею Тараса Шевченка у Києві) – у Черкаському музеї „Кобзаря”; „Мамина хустка – оберіг родини”, на якій експонувалися близько 200 хусток, які привезла з Києва колекціонер Л. Грабовенко, – у Музеї народного декоративного мистецтва Шевченківського національного заповідника у Каневі Черкаської області.

До Міжнародного дня пам’яті жертв Голокосту, який щорічно відзначається 27 січня, у Києві, у Національному історико-меморіальному заповіднику „Бабин Яр”, відбувся вечір пам’яті „Шість мільйонів сердець”. А Львівський музей-меморіал „Тюрма на Лонцького” був місцем експонування міжнародної пересувної історико-документальної виставки „Тоталітаризм у Європі: фашизм – нацизм – комунізм”. 27 банерів розроблено та виготовлено за фінансової підтримки Європейського Союзу, надано до експонування у Львові Європейською платформою пам’яті та сумління. А на Дніпропетровщині у рамках пам’ятних заходів пройшов міжнародний семінар для керівників музеїв та музейних програм.

У Національному художньому музеї України у Києві реалізовувався проект „Музика: побачити звук”, присвячений взаємодії музики і образотворчого мистецтва. Для виставки з фондів музею було відібрано роботи XIX і XX століть. Це – картини, які або зображували музикантів і музичні інструменти, або пов’язані з музикою за настроєм. До окремих робіт виставки було підібрано музичні треки, які можна прослухати у навушниках.

У цьому ж музеї відбулося відкриття виставки „Українська лінія модерну”. Мета проекту – якомога повніше показати шляхи та особливості розвитку національного мистецтва кінця XIX – початку XX ст. Виставка об’єднала роботи О. Мурашка, В. Максимовича, А. Маневича, Г. Нарбута, О. Богомазова, Ф. Кричевського, М. Жука, О. Новаківського, П. Холодного з колекції Національного художнього музею України, а також з фондів Національного музею мистецтв ім. Б. та В. Ханенків, Музею історії Києва, музейних зібрань Харкова, Сум, Дніпропетровська, Полтави.

10 січня Національний музей мистецтв ім. Б. та В. Ханенків отримав меценатський дарунок від американки українського походження, професора-сходознавця Ренати Голод. Вона поповнила бібліотечний фонд музею 346-ма томами сучасних досліджень з історії мистецтва, що належали бібліотеці батька і сина Андре і Олега Грабарів. Вона також додала до цього 111 чисел

американських наукових альманахів з історії світового мистецтва – Art Journal та Art Bulletin.

16 січня у конференц-залі Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України у рамках літературно-музичного проекту „Мистецькі зустрічі в архіві-музеї” відбувся четвертий концерт із циклу „Забуті вокальні шедеври Франца Шуберта” за участю лауреата міжнародних і всеукраїнських конкурсів В. Заболоцької та піаніста, музичного критика О. Москальця.

Колектив Музею-квартири Павла Тичини з метою нагадати своїм відвідувачам про художню спадщину українського поета, яка є маловідомою широкому загалу, впродовж двох тижнів, з 13 до 26 січня, у своєму приміщенні провів художній марафон. На нього було запрошено художників для створення у мистецькій вітальні музею картин, які було представлено на одноденній виставці у день народження П. Тичини – 27 січня – та які зберігатимуться у фондах музею до наступних днів народження поета, аби, примножившись у кількості, знову 27 січня наступних років вилитися у виставковий проект „Сучасні художники України – музею Павла Тичини”.

125-річчю від дня народження українського літературного критика, літературознавця, письменника, поета і перекладача М. Рудницького було присвячено вечір, який відбувся за участю широкого кола громадськості у Державному історико-культурному заповіднику у Бережанах Тернопільської області.

Літературний захід „Євген Онацький – чесність з нацією” з нагоди 120-річчя від дня народження українського журналіста і науковця, громадського діяча, члена Української Центральної Ради провів Національний заповідник „Глухів” у Сумській області.

145-річчю від дня народження українського художника-імпресіоніста І. Труша, яке виповнилося у січні, присвятив виставку Дніпропетровський художній музей.

Унікальну колекцію оригінальних творів західноєвропейської графіки XVI–XVIII ст., які рідко демонструвалися широкому колові глядачів, було презентовано 16 січня у залах Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького.

У Луцьку після кількарічної перерви, пов’язаної з капітальним ремонтом, відкрив оновлену експозицію художній музей. Він став третім історико-культурним об’єктом області, відреставрованим у 2013 році за кошти держави.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. До 200-річчя від дня народження **Т. Шевченка** різноманітні заходи було організовано у книгозбірнях: у Національній парламентській бібліотеці України – дванадцяте засідання Шевченкознавчих студій на тему: „Біографія побуту Тараса Шевченка: їжа, одяг, помешкання”; у Центральній міській бібліотеці для дітей ім. Т. Шевченка м. Києва – день відкритих дверей під гаслом „Кожен день з Тарасом”, виставку „Кобзарів” з фонду закладу, демонстрацію кіносеріалу „Тарас Шевченко. Заповіт” та різноманітні майстер-класи; у Миколаївській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. О. Гмирьова – Шевченківські читання, в рамках яких відбулася зустріч із місцевими лауреатами Національної премії України імені Тараса Шевченка, а також виставки „Вічна книга Великого Українця”, яку склали понад 40 раритетних видань „Кобзаря” кінця XIX – початку XX століття з фонду бібліотеки й особистого зібрання миколаївського шевченкознавця І. Марцінковського, та „Поезія Т. Шевченка у творах українських художників-графіків: із фонду Миколаївського обласного художнього музею ім. В. Верещагіна”; в Севастопольській центральній міській бібліотеці ім. Л. Толстого – Шевченківські читання, під час яких учні міських шкіл мали змогу ознайомитися з унікальними виданнями, що зберігаються у фондах бібліотеки, і репродукціями картин Т. Шевченка; у відділі рідкісної книги Республіканської універсальної наукової бібліотеки імені І. Я. Франка у Сімферополі – відкриття постійно діючої виставки „Великий син України”; у Кримській республіканській бібліотеці для юнацтва – годину літературної пам’яті „Т. Шевченко і ми, його нащадки”; у Житомирській обласній бібліотеці – виставку „Я – маленький українець”, на якій експонувалися книги Т. Шевченка та репродукції його малюнків.

Всеукраїнська науково-практична конференція на тему: „Методологічні засади і наступність релігієзнавчих досліджень в Україні” (вшанування релігієзнавців Н. Гаврилової та А. Гудими) проходила 23 січня у Тернопільській обласній універсальній науковій бібліотеці.

Бібліотеками проведено заходи до: 180-річчя від дня народження українського поета С. Руданського; 180-річчя від дня народження українського історика, археографа, археолога, етнографа В. Антоновича; 135-річчя від дня народження українського письменника С. Васильченка; 120-річчя від дня народження українського літературного критика, літературознавця, письменника, поета і перекладача М. Рудницького; 100-річчя від дня народження українського письменника, кінодраматурга, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Ю. Збанацького, а також 255-річчя від дня народження шотландського поета Р. Бернса; 205-річчя від дня народження

американського письменника Е. По; 135-річчя від дня народження російського письменника, казкаря П. Бажова; 110-річчя від дня народження російського дитячого письменника А. Гайдара; 95-річчя від дня народження російського письменника Д. Граніна.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО. У музеї під відкритим небом – у козацькому селищі „Мамаєва Слобода” у Києві проходив VI Міжнародний фестиваль „Країна Мрій Різдвяна”, який щорічно організовує український співак О. Скрипка. Головною метою фестивалю є популяризація української культури і давніх українських традицій. У програмі фестивалю: велика концертна програма, вертепи і колядки від учасників фестивалю, святковий ярмарок, майстер-класи від народних майстрів тощо.

У Київському міському палаці ветеранів 10 та 11 січня проходив Свято-Георгіївський міжнародний православний фестиваль культури і творчості. Переможцями першого, різдвяного, туру фестивалю стали 14 учасників – переважно діти. Вони отримали можливість взяти участь у фіналі, який відбудеться у травні 2014 року. На фестивалі виступили й переможці попередніх років.

У Чернівцях 15 січня відбувся IV Міжнародний фестиваль „Маланка Фест”, участь в якому взяли 42 колективи, у тому числі із-за кордону. Журі оцінювало конкурсантів за результатами фестивальної ходи маланкарів та конкурсної програми гуртків маланкування.

200 юнаків і дівчат з різних танцювальних колективів Запоріжжя, Мелітополя Запорізької області, Львова та Алчевська Луганської області зібрав у Хмельницькому XXV Всеукраїнський фестиваль „Зимові візерунки”. Його учасники представили сольні програми та концерти дружби. Всі отримали дипломи, подяки та подарунки від міського управління освіти, обласної організації Національної спілки хореографів України, обласного науково-методичного центру, міського відділення Всеукраїнського товариства ім. Т. Г. Шевченка „Просвіта” та церкви Різдва Богородиці.

IX Всеукраїнський фестиваль колядок і щедрівок за участю хорових колективів з різних міст України відбувся у Національному університеті „Острозька академія” (м. Острог Рівненської області). Його мета – збереження та розвиток різдвяних традицій, залучення до цього молоді.

З 18 по 19 січня в культурно-археологічному комплексі „Пересопниця”, що в однойменному селі Рівненського району Рівненської області, проходив XVI Слов'янський фестиваль „Коляда”. Взяти участь у ньому зголосилися фольклорні колективи з Рівненської, а також з Луганської, Житомирської та

Черкаської областей. Програма фестивалю включала вертепи, пісенспіви, водіння Маланки, гру на старосвітській бандурі.

З 7 по 26 січня у храмі Пресвятої Євхаристії у Львові проходив щорічний різдвяний фестиваль „Велика коляда”. У ньому взяли участь понад 80 колективів. Серед них – чоловічий вокальний ансамбль „Бревіс” із Вінниці, академічний хор Ніжинського училища культури і мистецтв імені М. Заньковецької, колективи з Києва, Бердичева, Луцька, Рівного та інших міст. У храмі лунали різдвяні твори з Лемківщини, Гуцульщини, Полісся, Галичини та інші композиції.

Міський фестиваль вертепів провели у Тернополі. У цьому святі народних традицій взяли участь вертепи з різних шкіл міста, будинків культури, громадських організацій. Поміж виступами вертепників та колядників підбивали підсумки конкурсів „Феєрія новорічного міста” та на кращий макет шопки „Різдвяне диво”. Конкурсні шопки репрезентували на одній з виставок в Українському домі „Перемога”.

У Тернополі відбувся і ХІХ Міський фестиваль „Повір у себе”, на якому свої здібності у співі, танцях та декламуванні віршів продемонстрували діти з особливими потребами.

В Івано-Франківську сьомий рік поспіль проходив обласний конкурс новорічно-різдвяної атрибутики „Дідух-павук”. Цього разу у виставковому залі навчально-методичного центру культури і туризму Прикарпаття було представлено понад півсотні святкових величальних різдвяних робіт, виготовлених майстрами декоративно-прикладного мистецтва та їхніми учнями. Оригінальні вироби народних умільців демонструвалися відвідувачам виставки впродовж січня.

Різдвяний ярмарок було організовано у Донецьку. Унікальні речі ручної роботи привезли 76 майстрів із Києва, Сум, Маріуполя, Артемівська, Донецька та інших міст.

Упродовж місяця експонувалися виставки самодіяльних митців: у Черкасах – робіт учасників Всеукраїнського конкурсу дитячих малюнків „Національний банк майбутнього”; у Львові – фоторобіт учнів старших класів шкіл-інтернатів і їх наставників-фотографів „Різдвяне диво в об'єктиві”; у Харкові – робіт членів міського об'єднання майстрів авторської ляльки, яке відзначило своє 8-річчя; у Тернополі – робіт мистецької формації „Сновиди”.

Матеріал підготувала

Наймушина Ю. М.,

редактор відділу наукового

аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Підписано до друку 25.02.2014. Обл.-вид. арк. 1,0. Б/т. Зам.21. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12